

En granskare utan nåd

av Olof Santesson

TITEL:

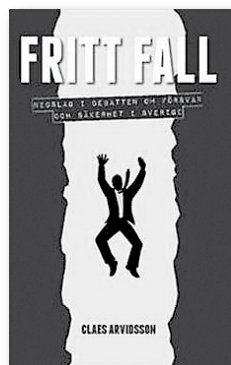
Fritt fall. Nedslag i debatten om försvar och säkerhet i Sverige

FÖRFATTARE:

Claes Arvidsson

FÖRLAG:

Penna till papper bokförlag, Hansaprint, Turenki 2017

DE VÄRSTA HÅLEN håller på att täppas igen. Så långt har i alla fall något hänt sedan den tid, inte alls avlägsen, då de flesta utgick från att några mer pengar får Försvarsmakten inte. Inom akademien fanns ingen kamplust. Nu är vi inte lika lamslagna. Fast försvarets andel av samhällsresurserna hör, trots budgettillskotten alltjämt till Europas lägsta. Nära två årtiondens rasering har skapat ett klenutgångsläge för krafttag, även om viljan skulle finnas.

Sverige tog ut fredsvinsten innan någon endräktsfred fanns. Politiker, alla partier, myndigheter, ja även högkvarteret i ett slags bister eller möjligen bitter ”gilla läget”-stämning, och medier i gemen samlades rätt obesvärat i konsensus. Endast enstaka kritiska röster hördes. En av dem tillhörde ledamoten Claes Arvidsson. Det han ihärdigt fann illa, och finner än idag, har han samlat i en klippbok, del av en samhällskrönika, från åren 2002 till 2016, främst hämtad ur bidrag i *Svenska Dagbladet*. Titeln ”Fritt fall” lämnar ingen läsare i osäkerhet om hur författaren tycker att landets försvars- och säkerhetspolitik har utövats.

I sitt förord sekunder professor Magnus Petersson, med ett förflutet vid FHS, om hur han anser att hela detta politikområde blivit

”föremål för exempellös misskötsel”, resultatet av under lång tid medvetna prioriteringar. Försvars- och säkerhetspolitik kan inte tillåtas bygga på ”taktiserande, förhoppningar och önsketänkande”. Han är helt inne på författarens beskrivningar av vad som förklaras ha brustit på snart sagt alla händer.

Boken är systematiskt uppbyggd kring ett antal teman: Rysslands mörkare framtoning, försvarspolitikens utveckling och Sveriges tämligen egenartade förhållande till Nato. De korta artiklarna skulle kunna läsas som tidsdokument, men de ger därtill tämligen hårdhänta besked om vad som kunde ha rättats till tidigare och ger på sätt fingervisningar om vilka behov vi står inför när det gäller Gotlands nödortfikt militära skydd, återinförd värnplikt för några tusen om året, embryot till ett nytt totalförsvar och en krigsplanläggning med bråkdelen av vad som en gång fanns av operativa enheter.

Klangbotten utgörs förstås av Ryssland och vår närhet till grannen.

Hur ska vi förstå kulten kring president Putin? Inskränkningarna i mediefriheten? Politiska trakasserier mot företagare? Vad betyder återupprättandet av Sovjetunionens

hjältar och särskilt sådana som, var verk-
samma i samma bransch som Putin?

Arvidsson är tidigt klar i sin hållning. Raderna är från bokens första artikel, skriven i oktober 2003, d v s vid en tidpunkt när flertalet betraktare fortfarande relativt bekymmersfritt såg på landet i öster och trodde på en framtid för tanken om Europas gemensamma säkerhet.

I tanke och stil märks spänsten och, frestas man att säga, ilskan. När det gäller vad som brukar kallas för nedmonteringen av Försvarsmakten dröjer författaren inte med att slå ned på klyftan mellan verkligheten och vad som utåt hävdas. December 2002:

Både försvaret och försvarets personal är i dålig kondition. Den nya försvarsorganisationen modell år 2000 är så flexibel att det är svårt att förstå hur de olika delarna i praktiken ska kunna fungera tillsammans. I alla fall är det svårt att se för dem som finns på fältet. ÖB har emellertid uttryckt sin belåtenhet md att Sverige snabbt kunde mobilisera en styrka för att ingå i den internationella kontingenten i Afghanistan. 45 man. På hemmaplan är det något fler som finns i krigsdugliga förband, men bara något.

Och som julklapp till ett behövande försvar ger han årets paket: en ny ÖB. Ganska styggt, men dåvarande överbefälhavaren behöver inte känna sig ensam. Det är svårt att se att några andra förgrundsgestalter kommer snällare undan. Gjorde de sitt bästa för att landet skulle stått tryggt inför påfrestningar och har de som blev kvar med ansvaret när bilden ändrades resolut tänkt om och visat prov på tillräcklig handlingskraft? Nej på båda punkterna – den här granskaren ger ingen nåd.

Mycket av det som Claes Arvidsson har slagit ned på kan hos somliga idag framstå som självklarheter, men så var det inte när raderna skrevs. Partiernas kamp om de sista miljarderna ger knappast intrycket av att dagens politiska Sverige besjålas av tanken att vi inför omvärldsutvecklingen måste satsa allt på att skaffa oss ett fullgott försvar med möjligheter att värna hela territoriet. Finns en rustning för att under moderna förhållanden göra uppoffringar och skapa ett samhälle i beredskap? Man kan inte räkna med att den helhjärtat finns ens inom Kungl Krigsvetenskapsakademien.

Recensenten är ledamot av KKrVA.